

LÜHIÜLEVADE PAIDE LINNA 2024. AASTA EELARVEST

Paide linna 2024. aasta eelarve on koostatud juhindudes kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest, Paide linna finantsjuhtimise korrast ja Paide linna arengukavast ja eelarvestrateegiast. Eelarve on koostatud tekkepõhiselt – tehingud kajastatakse vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Linna eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

Paide linna eelarve on vastu võetud linnavolikogu 22. veebruari 2024 määrusega nr 4 „Paide linna 2024. aasta eelarve“ ning peale linnavolikogu poolt vastu vastuvõtmist kinnitab linnavalitsus korraldusega eelarve tulude ja kulude detailsemas liigenduses vastavalt majanduslikule sisule.

Paide linna 2024. aasta eelarve maht on 24 316 393,40 eurot, sellest 19 722 905,40 euro ulatuses kaetakse eelarves planeeritud kulusid põhitegevuse tulude arvelt, 2 600 500 euro ulatuses investeerimistulude arvelt, 1 521 250 euro ulatuses võetava laenu arvelt ja 471 738 euro ulatuses kaetakse kulusid likviidsete varade jäägi (reservi) arvelt.

2024. aasta eelarves planeeritud kuludest suurima osa moodustavad personalikulud, s.o 10 819 165 eurot ehk 44,5% kogu eelarve mahust. Investeerimiskulud (sealhulgas nii põhivara soetus ja rekonstrueerimine, antavad toetused investeerimistegevusest kui ka finantskulud) on kokku 5 061 173 eurot ehk 20,8% kogu eelarve mahust.

Investeerimiskulude katteks on 2024. aastal planeeritud võtta laenu summas 1 521 250 eurot, Ülejäänud investeringukulud on planeeritud linnaeelarve vahendite arvelt ning ka võimalusel struktuurfondidest või riigieelarvest taotletava lisarahastuse arvelt.

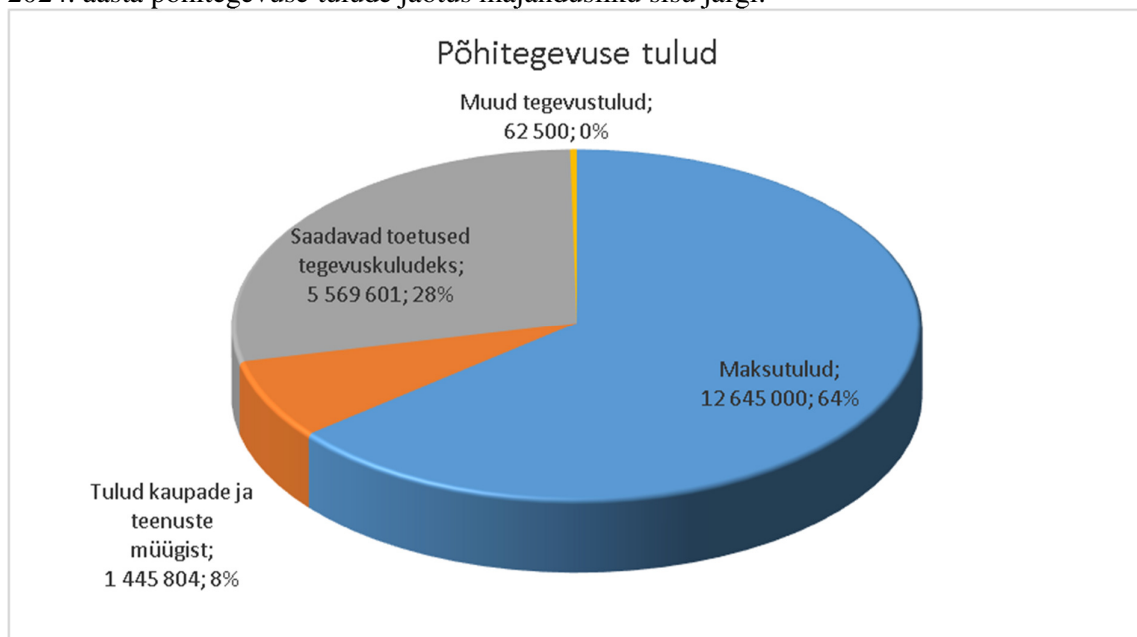
2024. aasta eelarve põhinäitajad, võrdlus 2023. aasta eelarve põhinäitajatega:

	2023 eelarve	2024 eelarve
Eelarve maht kokku	22 443 586	24 316 393
Põhitegevuse tulud	18 731 560	19 722 905
Põhitegevuse kulud	18 571 742	18 290 916
Põhitegevuse tulem	159 818	1 431 989
Investeerimistehingud kokku	-1 987 582	-2 460 673
<i>sh tulud investeerimistegevusest</i>	829 932	2 600 500
<i>kulud investeerimistegevusest</i>	2 817 515	5 061 173
Eelarve tulem	-1 727 764	-1 028 684
Finantseerimistehingud kokku	-54 330	556 946
<i>sh laenude võtmine</i>	1 000 000	1 521 250
<i>võetud laenude tagasimaksmine</i>	1 054 330	964 304
Likviidsete varade muutus	1 567 529	471 738

PÕHITEGEVUSE TULUD

Põhitegevuse tuludest suurima osa moodustavad maksutulud 64,1%, sellest 97,9% moodustab füüsilise isiku tulumaks ja 2,1% maamaks. 2024. aasta eelarvesse on prognoositud tulumaksu laekumise kasvu võrreldes 2023. aasta eelarves arvestatud tulumaksuga 9,3%. Prognoositud tulumaksu kasvu mõjutab oluliselt KOV-le eraldatava tulumaksu arvestuse muudatus alates 01.01.2024, kui esmakordselt eraldatakse KOV-le ka pensionidelt arvestatud tulumaks 2,5%. Olulise osa linna tuludest moodustavad ka laekumised riigieelarve tasandus- ja toetusfondist, sellest peamise osa moodustavad toetused hariduskulude katteks (sh üldhariduskoolide õpetajate palgafond), sotsiaalkulude katteks (sh toimetulekutoetus) ja kohalike teede korrashoiuks. Alates 2024. aastast ei eraldata KOV-le enam riigieelarve toetusfondist sihtotstarbelist toetus matusetootuste kulude ning asendus- ja järelhooldusteenuse kulude katteks. Ka pikaajalise hoolduse korraldamiseks 2023. aastal toetusfondist eraldatud toetust enam 2024. aastal sihtotstarbeliselt ei eraldata.

2024. aasta põhitegevuse tulude jaotus majandusliku sisu järgi:

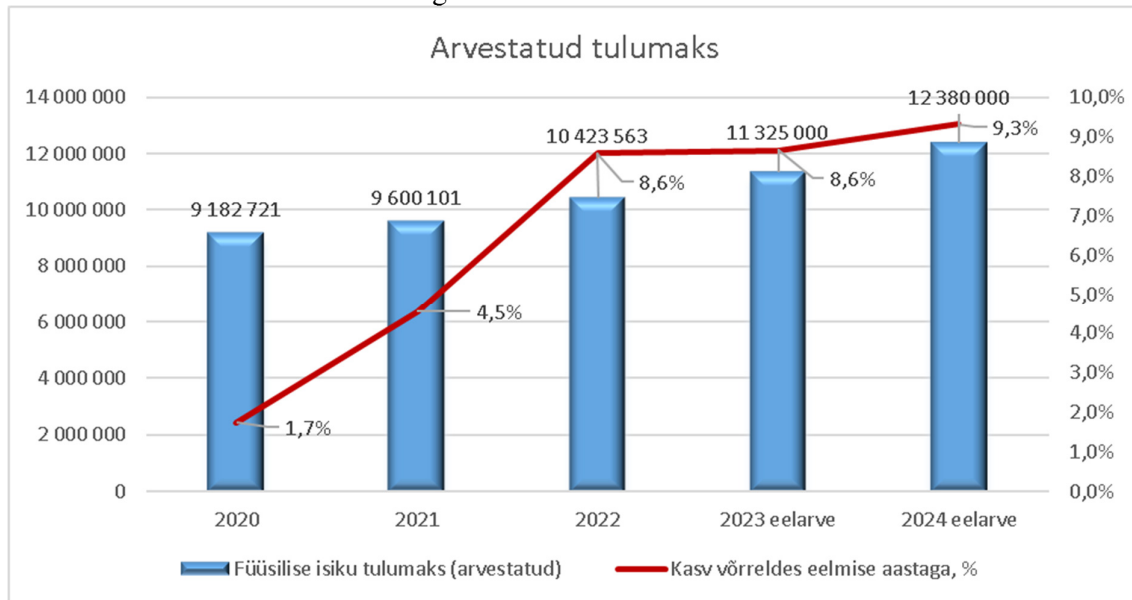
Juunis 2023 võeti vastu tulumaksuseaduse muudatus, mis hakkab jõustuma alates 01.01.2024. Vastavalt tulumaksuseaduse § 5 lg 1 laekub alates 2024. aastast maksumaksja elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse tulumaksu järgmiselt:

- 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist,
- 11,89% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust, välja arvatud kohustuslik ja täiendav kogumispension, dividend ja vara võõrandamisest saadud kasu.

2024. aasta eelarves arvestatud füüsilise isiku tulumaksu 9,3% enam kui 2023. aasta eelarvesse arvestatud (2023. aasta eelarve 11 325 000 eurot). 2023. aastal on linnale arvestatud tulumaksu 11 418 711 eurot, see on võrreldes 2022. aasta tulumaksuga 9,55% rohkem.

Kohalikele omavalitsusele eraldatava tulumaksu osa mõjutab oluliselt maksumaksjate arv ning keskmise palga kasv. Alates 2018. aastast kajastatakse maksumaksjate hulgas ka füüsilised isikud, kellel on laekunud tulumaksuga maksustatud konto hoiustamise intressitulud ning alates 2024. aastast arvestatakse ja eraldatakse KOV-le tulumaksu ka pensionidelt.

Järgneval joonisel on kajastatud linnale eraldatud füüsilise isiku tulumaksu summa aastatel 2020 kuni 2022 ja eelarvesse arvestatud tulumaksu prognoos aastateks 2023 kuni 2024 ning kasv %-des võrreldes eelmise aastaga.

Kaupade ja teenuste müügist laekuvates tuludes kajastatakse tulud alusharidusteenuse, üldharidusteenuse ja huvikooliteenuse eest teistelt omavalitsustelt, lasteaedade toiduraha ja õppekulude summad, mida tasuvad lapsevanemad ning huvikoolide ringitasud ning muud tulud linna hallatavate asutuste ja linnavalitsuse kui ametiasutuse tasuliste teenuste eest, samuti üüritulud.

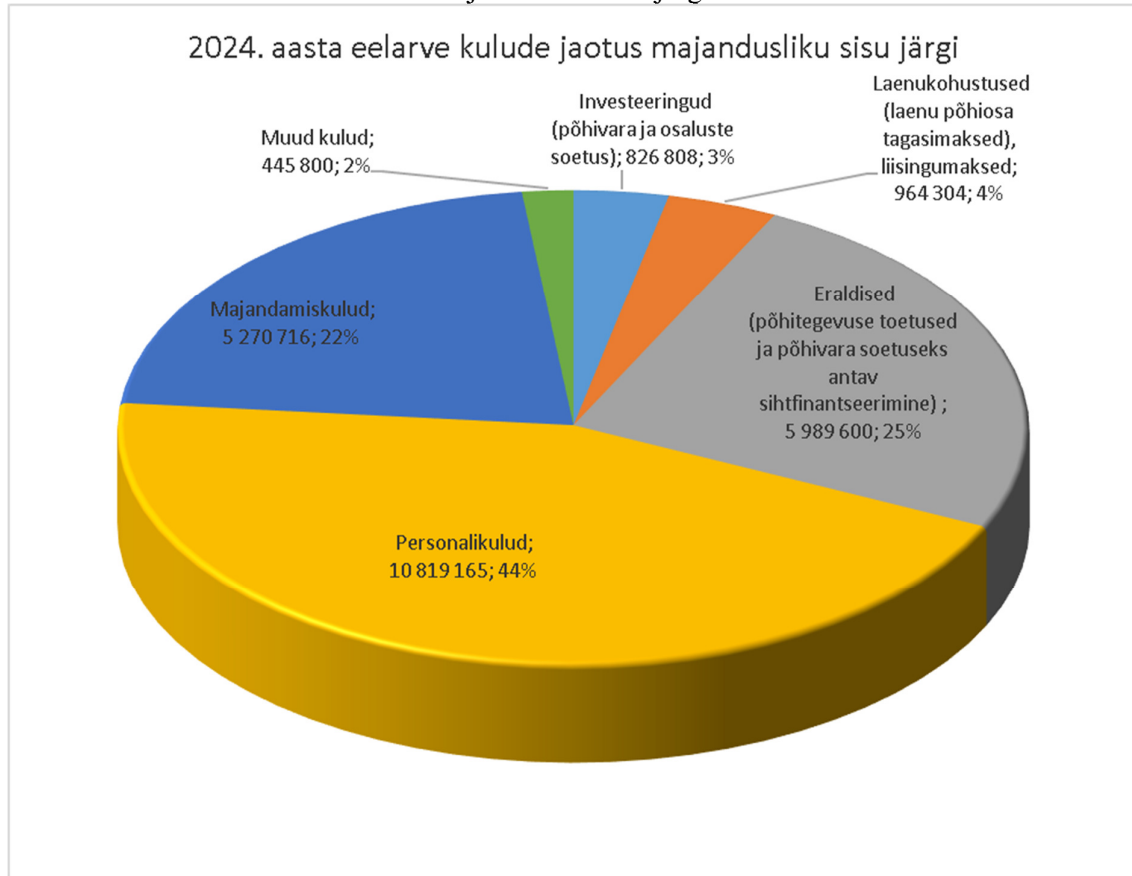
Lasteaias käiva lapse vanem on kohustatud maksma alates lapse lasteaia nimekirja arvamise kuu esimesest päevast kuni lapse lasteaia nimekirjast väljaarvamise kuu viimase päevani osalustasu. Alates 01.01.2024 on osalustasu suurus ühes kuus lapse kohta 8,5% Vabariigi Valitsuse kehtestatud täistööajaga töötamise kuutöötasu alammäärast, 2024. aastal on kehtestatud kuu töötasu alammäär 820 eurot. Lasteaia osalustasu suurus ühes kalendrikuus on 69,7 eurot lapse kohta. Lapsevanem on osalustasu maksmise kohustusest vabastatud ühe kuu eest aastas, kui laps lasteaiateenust ei kasuta. 2024 aasta eelarves koostamise ajal on Paide linna lasteaedades kokku 507 last.

PÕHITEGEVUSE KULUD

Paide linna 2024. aasta kulude eelarve maht on 24 316 393,40 eurot, sealhulgas:

Põhitegevuse kulud	18 290 916
Investeeringud	4 715 673
<i>sealhulgas:</i>	
<i>põhivara soetus</i>	799 800
<i>põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine</i>	3 888 865
<i>osaluste (aktsiate) soetus</i>	27 008
Finantskulud	345 500
Kohustuste tasumine (laenu põhiosa tagasimaksed 2024. aastal)	964 304

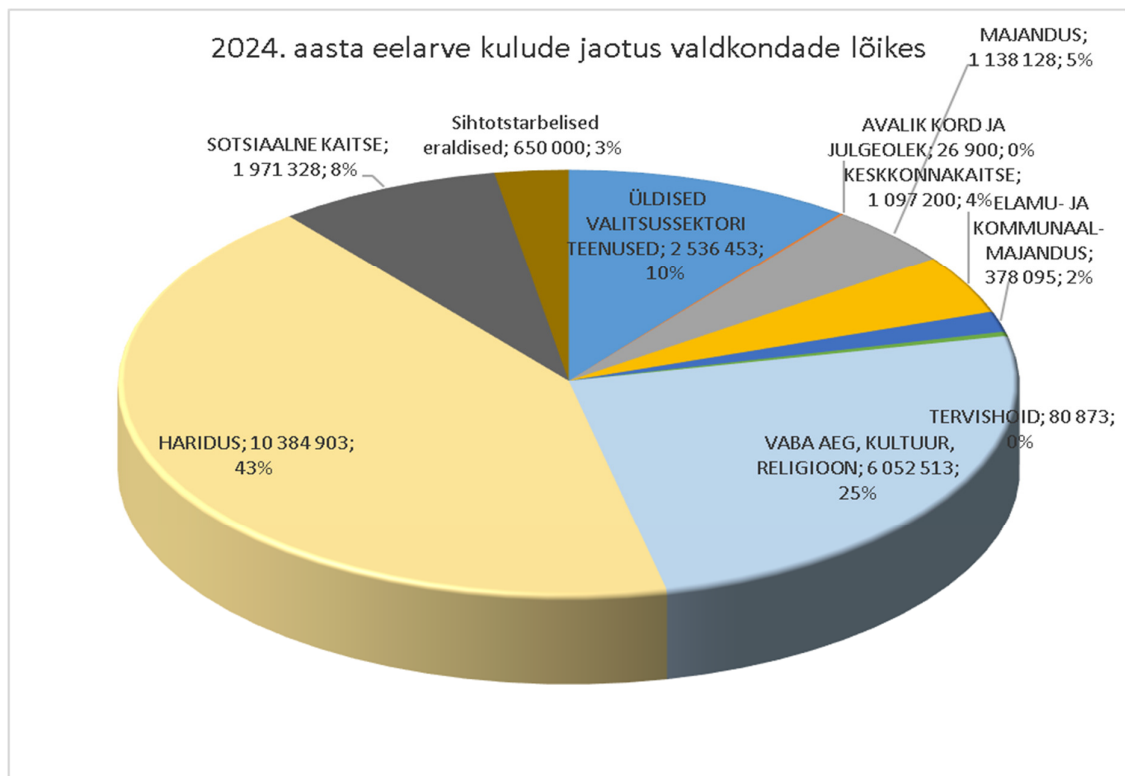
2024. aasta eelarve kulude osakaal majandusliku sisu järgi:

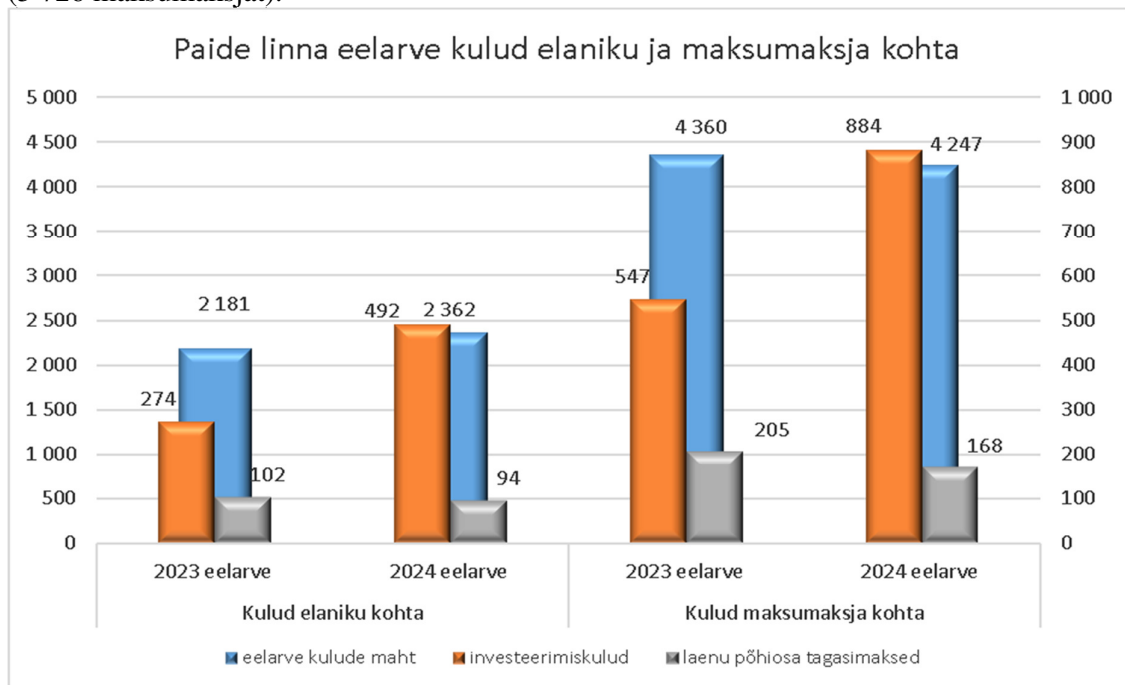
Suurima osa eelarve mahust moodustavad personalikulud, 44% kulude eelarve mahust ning eraldised (põhitegevuse toetused ja põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine) moodustavad kulude eelarvest 25% ja majandamiskulud 22%. Eelarve eelnõus on arvestatud töötasu alammäära tõusuga 13,1%. Töötasu alammäär tõuseb 2024. aastal 95 eurot, 725 eurolt 820 euronni (2023. aastal tõusis 71 eurot, 654-lt eurolt 725 euronni). Töötasu alammäära tõus toob kaasa lisavajaduse palgatõusuks kokku summas 95 245 eurot.

Valdkondadest suurima osa kogu eelarve mahust moodustavad hariduse valdkonna eelarve: 43% ja vaba aja, kultuuri valdkonna eelarve 25%. Eelarve valdkondadest suureneb enim vaba aja, kultuuri valdkond: 135%. Nimetatud valdkonna muutust mõjutab enim 2024. aasta eelarves arvestatud sihtotstarbeline investeeringutoetus jalgpalli sisehalli ehitamiseks.

2024. aasta eelarve kulude jaotus valdkondade lõikes:

Alloleval joonisel on võrdluseks arvestatud 2023. aasta ja 2024. aasta eelarve kogukulud, investeerimiskulud ning laenu põhiosa tagasimaksed Paide linna elaniku kohta ja maksumaksja kohta. 2023. aasta eelarve kulude arvestuse aluseks on võetud Paide linna rahvastikuregistri andmetel elanike arv seisuga 01.01.2023 (10 290 elanikku) ja Paide linna maksumaksjate arv seisuga 31.12.2022 (5 148 maksumaksjat), 2024. aasta vastavate andmete arvestamise aluseks on elanike arv seisuga 01.01.2024 (10 297 elanikku) ja maksumaksjate arv seisuga 30.11.2023 (5 726 maksumaksjat).

INVESTEERINGUD

Investeermistegevuse kuludest on eelarvesse arvestatud põhivara soetus ja rekonstrueerimine, antavad toetused investeermistegevuseks, aktsiate ja osaluste soetus ning finantskulud.

Investeermistegevuse kulud kokku 2024. aasta eelarves on 5 061 173 eurot, sealhulgas:

▪ Põhivara soetus ja rekonstrueerimine	799 800 eurot
▪ Antavad toetused investeermistegevuseks	3 888 865 eurot
▪ Aktsiate ja osaluste soetus	27 008 eurot
▪ Finantskulud	345 500 eurot

Investeermistegevuse kulud valdkondade lõikes ning kulude jaotus vastavalt majanduslikust sisust:

▪ Põhivara soetus ja rekonstrueerimine:

	PÕHIVARA SOETUS JA REKONSTRUEERIMINE	2024 eelarve
011124	Linnavalitsuse haldamine	50 000
	Paide linnavalitsuse Pärnu 3 hoone ventilatsioonisüsteemi väljaehitus ja katuse rekonstrueerimine	50 000
04210	Maakorraldus	9 000
	Maade soetamiskulud (sh maakorraldustoimingud)	9 000
045104	Teede ja tänavate korrashoid	231 000
	Teede ja tänavate rekonstrueerimine	231 000
047302	Turism - linnamajandus	25 000
	Vabadussõja mälestusmärgi rajamine vastavalt Paide Linnavolikogu 16.03.2023 määrusele nr 6 "Paide Linnavolikogu 24. mai 2018 määruse nr 35 "Kaasava eelarve menetlemise kord" muutmine"	25 000
05200	Heitveekäitlus	40 000
	Prääma sademeveekraavi rekonstrueerimine	40 000
054002	Puhkepargid ja mänguväljakud	20 000
	Projekti "Paide Terviseradade edasiarendamine" omafinantseering vastavalt Paide Linnavolikogu 19.01.2023 otsusele nr 3 "Üle eelarveaasta kohustuse võtmine"	20 000
0820114	Kinnistu Lai 33 haldamine	16 000
	Kinnistu Lai 33 (raamatukogu, kunstikool) hoone peatrepi rekonstrueerimine	16 000
0911015	PAIde Lasteaia (Lillepai) haldamine	300 000
	PAIde Lasteaia Lillepai maja (Tallinna tn 49) etapiviisiline rekonstrueerimine (ventilatsiooni rajamine ja elektripaigaldise uuendamine)	300 000
0921212	Paide Hammerbecki Põhikooli haldamine	84 000
	Paide Hammerbecki Põhikooli koolihoone C-korpuse rekonstrueerimine	84 000
0921253	Roosna-Alliku Põhikooli (mõisa) haldamine	24 800
	Roosna-Alliku mõisa akende restaureerimine	24 800
	PÕHIVARA SOETUS JA REKONSTRUEERIMINE KOKKU	799 800

■ **Antavad toetused investeerimistegevuseks:**

	ANTAVAD TOETUSED INVESTEERIMISTEGEVUSEKS	2024 eelarve
06300	Veevarustus	25 000
	Hajaasustuse programmi omafinantseering. Riigihalduse ministri 22.02.2018 määrusega nr 14 on kinnitatud „Hajaasustuse programm”, mille eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades. Eesmärgi saavutamiseks toetatakse programmist majapidamiste veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektrisüsteemidega seotud tegevusi.	25 000
07500	Teadus- ja arendustegevus tervishoius	53 865
	Sihtotstarbeline investeringutoetus AS-le Järvamaa Haigla esmatasandi tervisekeskuse omafinantseeringu kulude katteks	53 865
081023	Paide Spordikeskus SA	3 810 000
	Sihtasutusele Paide Spordikeskus makstav sihtotstarbeline toetus laenu põhiosa finantseerimiseks	210 000
	Sihtotstarbeline investeringutoetus jalgpalli sisehalli rajamiseks, sealhulgas 2,5 milj eurot 2023. aastal laekunud riigieelarve toetuse arvelt	3 600 000
	ANTAVAD TOETUSED INVESTEERIMISTEGEVUSEKS KOKKU	3 888 865

■ **Aktsiate ja osaluste soetus:**

	AKTSIATE JA OSALUSTE SOETUS	2024 eelarve
07500	Teadus- ja arendustegevus tervishoius	27 008
	AS Järvamaa Haigla aktsiakapitali suurendamine; 2024. aastal märgitakse 1167 aktsiat	27 008
	AKTSIATE JA OSALUSTE SOETUS KOKKU	27 008

■ **Finantskulud:**

	FINANTSKULUD	2024 eelarve
01700	Valitsussektori võla teenindamine (finantskulud)	345 500
	Paide linna pangalaenule tasutav intressikulu	345 500

MUUD FINANTSNÄITAJAD

2024. aasta eelarves on arvestatud võtta investeerimislaenu summas kuni 1 521 250 eurot ning võetud laenusid makstakse tagasi vastavalt maksegraafikule kokku summas 964 304 eurot. Laenukohustuse võtmisega on arvestatud Paide linna eelarvestrateegias.

Finantseerimistehingute arvestamisel on lähtutud, et linn hakkab võetavat investeerimislaenu tagasi maksma laenu võtmisele järgneva aasta jaanuarist. Sellega tagatakse, et linna netovõlakooormus püsib seaduses sätestatud piirmääraades.

Paide laenukohustuste tabelis on kajastatud ka sihtasutuse Paide Spordikeskus laenukohustuse tagasimaksed, kuna sihtasutuse laenukohustused kajastuvad linna võlakooormuses ning

mõjutavad oluliselt linna netovõlakoomust. Paide linn finantseerib kolmepoolse lepingu alusel sihtasutuse Paide Spordikeskus laenukohustusi. Sihtasutuse Paide Spordikeskus laenu põhiosa tagasimaksed on igal aastal võrdses osas, summas 210 000 eurot, laenuleping lõpeb jaanuaris 2025 ning kuna lõppmakse summa on 1 731 688 eurot, siis on vajalik sihtasutusel 2024. aasta jooksul laenu refinantseerida. Sihtasutuse laenu põhiosa finantseerimine on kajastatud eelarve investeerimistegevuse kuludes (antavad toetused investeerimistegevuseks) ning laenu intressikulude finantseerimine on arvestatud eelarve põhitegevuse kuludes.

Linna laenukohustused aastatel 2022-2024:

	2022	2023	2024
Laenu võtmine	1 000 000	0	1 521 250
Laenu põhiosa tagasimaksed	1 013 580	1 054 330	964 304
Laenu jääk aasta lõpu seisuga	7 548 275	6 493 945	7 050 891
Paide Spordikeskus SA laenu põhiosa tagasimaksed	210 000	210 000	210 000
Laenu jääk aasta lõpu seisuga	2 151 688	1 941 688	1 731 688
Kokku linna laenude (sh sihtasutuse laenu tagasimaksed)	1 223 580	1 264 330	1 174 304
Kokku linna laenukohustuste jääk aasta lõpu seisuga	9 699 963	8 435 633	8 782 579

Paide linna 2024. aasta eelarve on koostatud lähtudes kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud finantsdistipliini tagamise meetmetest. 2024. aasta eelarve näitajate alusel jäävad nii põhitegevuse tulem kui ka linna netovõlakoomus (edaspidi lüh NVK) kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud piirmääradesse. Siiski on väga oluline jälgida pidevalt uute võlakoomuste võtmisel linna netovõlakoomust, kuna alates 2025. aastast hakkab NVK ülemmäär igal aastal vähenema 5% võrra

	2022 eelarve täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulem	1 463 648	159 818	1 431 989
Netovõlakoomus (eurodes)	7 757 407	8 747 073	9 230 923
Netovõlakoomus (%)	45,8%	46,7%	46,8%
Netovõlakoomuse ülemmäär (eurodes)	15 991 524	14 985 248	15 778 324
Netovõlakoomuse ülemmäär (%)	94,5%	80,0%	80,0%
Vaba netovõlakoomus	8 234 117	6 238 175	6 547 401

Lisaks netovõlakoomusele on oluline jälgida ka muid olulisi finantsnäitajaid ning nende alusel arvestatud suhtarvusi. Olulised näitajad linna finantsseisu ja võimekuse hindamisel:

	2022 eelarve täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve
Laenuteenindamise kattekordaja (põhitegevuse tulem / laenu teenindamise kulud)	1,32	0,12	1,09

Omafinantseerimise võimekuse näitaja (põhitegevuse tulud / põhitegevuse kulud)	1,09	1,01	1,08
---	------	------	------

Laenu teenindamise kulud on laenu põhiosa tagasimaksete ja finantskulude (intressikulude) summa, 2024. aasta eelarves kokku 1 309 804 eurot. Laenu teenindamise kattekordaja peab olema vähemalt 1,0 ehk põhitegevuse tulemlaenu peab olema vähemalt sellises mahus, mis katab nii laenu põhiosa tagasimaksed kui ka finantskulud.

Omafinantseerimise võimekuse näitaja peab olema vähemalt 1,10 ning see tagab võimekuse finantseerida investeeringuid või koguda reservi (likviidsete vahendite jäägi suurenemine) omatulu (põhitegevuse tulude) arvelt.

2024. aasta eelarve eelnõus arvestatud andmete põhjal on vastavad finantsnäitajad võrreldes eelmise aasta eelarve vastavate näitajatega oluliselt paranenud: põhitegevuse tulemlaenu katab 2024. aasta laenu teenindamise kulud ning ka omafinantseerimise võimekuse näitaja on suurenenud, mis näitab, et on kasvanud võimekus finantseerida investeeringuid või koguda reserve.

Koostaja finantsosakonna juhataja Kaja Kört
26.02.2024